

Recomandarea 4 / 2000 cu privire la educatia copiilor romi din Europa

Comitetul de Ministri, sub incidenta Articolului 15.b al Statutului Consiliului Europei, Considerînd ca scopul Consiliului Europei este acela de a obtine unitatea deplina a membrilor sai si ca acest scop poate fi atins, în special, prin actiuni comune în domeniul educatiei;

Recunoscînd faptul ca este nevoie urgenta de crearea unor noi fundamente pentru viitoarele strategii educationale cu privire la romii din Europa, în special din punctul de vedere al gradului înalt de analfabetism sau semianalfabetism al acestora, rata crescînda a abandonului scolar, procentajul mic de elevi care au terminat cursurile primare si persistenta situatiilor de nefrecventare a scolii;

Avînd în vedere faptul ca problemele cu care se confrunta romii în domeniul educatiei sînt, în mare masura, rezultatul politicilor educationale ale trecutului, care au dus atît la asimilare, cît si la segregarea copiilor romi, în scoli, pe motiv ca erau "handicapatI social si cultural";

Considerînd ca pozitia dezavantaajoasa a romilor în societatile europene nu pot fi îmbunatatite decît prin garantarea egalitatii oportunitatilor în domeniul educatiei;

Considerînd ca educatia copiilor romi ar trebui sa fie o prioritate în politicile nationale dedicate romilor;

Avînd în vedere faptul ca politicile care au drept scop rezolvarea problemelor romilor în domeniul educatiei ar trebui sa fie comprehensive, bazate pe întelegerea faptului ca aceasta chestiune a scolarizarii copiilor romi este legata de o serie de alti factori si preconditii, în special de factorii economici, de aspectele sociale si culturale, de lupta împotriva rasismului si discriminarii;

Avînd în vedere faptul ca politicile educationale în favoarea copiilor romi ar trebui sa fie secondate de o educatie sustinuta a adultilor si de politici de educatie vocationala;

Considerînd ca exista un text cu privire la educatia copiilor romi din statele membre ale Uniunii Europene (Rezolutia Consiliului si a întîlnirii dintre Ministerele Educatiei si Consiliul pentru prevederi educationale pentru copiii tigani si nomazi, din 22 mai 1989; 89/C 153/02), este imperios necesar sa se creeze un text care sa se refere la toate statele membre ale Consiliului Europei;

Avîndu-se în vedere Conventia-cadru pentru Protectia Minoritatilor Nationale si Charta Europeana pentru Limbile Regionale sau Minoritare;

Avîndu-se în vedere Recomandarile 563 / 1969 si 1203 / 1993 ale Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei în care se mentioneaza nevoile educationale ale romilor din Europa;

Avîndu-se în vedere Rezolutiile 125 / 1981, 16 / 1995 si 249 / 1993 si Recomandarea 11 / 1995 ale Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa, cu privire la situatia romilor din Europa;

Avîndu-se în vedere Recomandarea de Politica Generala nr.3 a Comisiei Europene împotriva Rasismului si Intolerantei, cu privire la "Combaterea rasismului si discriminarii împotriva romilor din Europa";

Avîndu-se în vedere activitatea Consiliului pentru Cooperare Culturala (CDCC), ca raspuns la Rezolutia 125 / 1981 si, în special, publicarea raportului "Romii si nomazii" (1985), revizuita în 1994 ("Romii, romii, nomazii", publicatia Consiliului Europei);

Salutînd memorandum-ul pregatit de Grupul de Specialisti, cu privire la romi, intitulat "Document de politica educationala pentru copiii romi: Elemente strategice ale politicii educationale pentru copiii romi din Europa" (MG - S-ROM (97) 11),

Recomanda ca, în implementarea propriilor politici educationale, guvernele statelor membre

- sa se ghideze dupa principiile stipulate în anexa acestei Recomandari;
- sa aduca aceasta Recomandare în atentia organismelor publice relevante din tarile respective, prin canale nationale adecvate.

Anexa la Recomandarea 4 / 2000: Principiile directoare ale unei politici educationale pentru romi din Europa

Structuri

1. Politicile educationale pentru copiii romi ar trebui sa fie secondate de resurse adecvate si de structuri flexibile, pentru a veni în întâmpinarea diversitatii populatiei de romi din Europa, si care sa tina seama de existenta grupurilor de romi care au un stil de viata itinerant sau semi-itinerant. În acest sens, trebui sa se aiba în vedere posibilitatea recurgerii la educatia de la distanta, bazata pe noile tehnologii de comunicare.
2. Trebuie luate masuri mai bune de coordonare la nivel international, national, regional si local, în scopul evitarii risipirii eforturilor si promovarii sinergiei.
3. Astfel, statele membre trebuie sa sesizeze Ministerele Educatiei cu privire la problema educatiei copiilor romi.
4. În scopul asigurarii accesului copiilor romi la educatie, trebuie dezvoltate pe scara larga, scheme optime si accesibile pentru educatia prescolarilor.
5. O atentie deosebita ar trebui, de asemenea, acordata necesitatii asigurarii unei mai bune comunicari cu parintii, acolo unde este necesar, folosindu-se mediatori din comunitatea de romi, care ar putea, astfel, sa aiba posibilitatea unei noi cariere. Parintilor ar trebui sa li se dea sfaturi si informatii speciale cu privire la mecanismele de sprijin pe care le pot oferi municipalitatile familiilor lor. Trebuie sa existe o înțelegere mutuala între parinti si scoli. Excluderea parintilor, lipsa cunostintelor si a educatiei (analfabetismul) împiedica copiii sa beneficieze de sistemul educational.
6. Ar trebui create structuri adecvate de sprijin, în scopul abilitarii copiilor romi sa beneficieze, în special prin actiuni pozitive, de oportunitati egale de educatie.
7. Statele membre sînt invitate sa creeze mijloacele necesare de implementare a politicilor si prevederilor mentionate mai sus, în scopul eliminarii diferentelor dintre copiii romi si copiii majoritarilor.

Programa si materialul de predare

8. Politicile educationale în favoarea copiilor romi ar trebui implementate în cadrul politicilor interculturale, avîndu-se în vedere normele specifice ale culturii rromani si pozitia dezavantajata a multor romi din statele membre.
9. Programa, în întregul ei, cît si materialul de predare ar trebui creat astfel încît sa tina seama de identitatea culturala a copiilor romi. Istoria si cultura rromani ar trebui introduse în materialul de predare, pentru a reflecta identitatea culturala a copiilor romi. Ar trebui încurajata participarea reprezentantilor comunitatii de romi în dezvoltarea materialului de predare a istoriei, culturii si limbii romilor.
10. Statele membre ar trebui sa se asigure de faptul ca realizarea unei programe separate nu va duce la crearea unor clase separate.
11. Statele membre ar trebui, de asemenea, sa încurajeze dezvoltarea materialului de predare pe baza experientelor pozitive, pentru a-i ajuta pe profesori în munca lor cotidiana cu copiii romi.
12. În tarile unde este vorbita limba rromani, copiilor romi ar trebui sa li se ofere posibilitatea de a învăta limba materna.

Recrutarea si formarea profesorilor

13. Este important ca viitorilor profesori sa li se înlesneasca accesarea la cunostinte si formare specifica pentru a-i ajuta sa-si înțeleaga mai bine elevii romi. Educatia elevilor romi ar trebui sa ramîna, totusi, o parte integranta a sistemului educational general.
  14. Comunitatea romilor ar trebui sa fie implicata în crearea unei astfel de programe scolare, fiind direct implcati în oferirea de informatie pentru viitorii profesori.
  15. Ar trebui sa fie sprijinite, de asemenea, formarea si recrutarea profesorilor din cadrul comunitatii romilor.
- ## Cercetarea informatiei si realizari
16. Statele membre ar trebui sa încurajeze cercetarea inovativa / proiecte de actiune la scara mica, în scopul gasirii de raspunsuri la nevoile locale. Rezultatele unor astfel de proiecte ar trebui diseminate.
  17. Rezultatele politicilor educationale pentru elevii romi ar trebui sa fie monitorizate cu atentie. Toti cei implicati în educatia copiilor romi (autoritatile scolare, profesori, parinti, organizatii neguvernamentale) ar trebui invitati sa ia parte la procesul de monitorizare.
  18. Evaluarea rezultatelor politicilor educationale adresate copiilor romi ar trebui sa aiba în vedere multiple criterii, inclusiv dezvoltarea personala si sociala, si sa nu se limiteze doar

la estimarea frecventarii scolilor si rata abandonului scolar.

Consultare si coordonare

19. Ar trebui ca implicarea tuturor partilor interesate (ministere ale educatiei, autoritati scolare, familiile si organizatiile de romi) în crearea, implementarea si monitorizarea politicilor educationale pentru romi sa fie promovata de catre stat.

20. Ar trebui, de asemenea, sa se faca uz de mediatori din comunitatea de romi, la toate nivelele de educatie, în special pentru a îmbunatati contactele dintre romi, populatia majoritara si scoli, pentru a evita conflictele la scoala.

21. Ministerele Educatiei, în cadrul actiunii de constientizare, mentionate la punctul I, paragraful 3, ar trebui sa faciliteze coordonarea eforturilor diferitelor parti implicate si sa permita crearea unor canale de informare între nivelele diferite ale autoritatilor educationale.

22. Statele membre ar trebui sa încurajeze si sa sprijine schimbul de experienta si "practici pozitive".

Adoptata de Comitetul de Ministri, în data de 3 februarie 2000, la cea de-a 696-a întâlnirii ministrilor adjunți

Nota: Pentru traducerea în limba româna a diverselor etnonime si exonime, s-a utilizat ortograful "rom", în conformitate cu Rezolutia 44 / 1997 a Consiliului Europei (CPLRE), Art.14, 15 (mai jos) si Memorandum-ului MAE (2000).

14. Decide utilizarea, pe viitor, a ortografului "rom", care trebuie sa se scrie cu un singur "r", pentru a se alinia practiciile generale a Consiliului Europei si OSCE;

15. Decide, din nevoia de a simplifica lectura si înțelegerea documentelor, de a reuni sub apelativul "rom(i)" ("Rom(s)", în franceza; "Rom(a)", în engleza, n.t.: "Aven amentza"), ansamblul de grupuri cum ar fi: romii, tiganii, sintii, manusii, gitanii;

(Traducere neoficiala: Centrul romilor pentru politici publice "Aven amentza")